

Мукачівський державний університет
Факультет туризму і готельно-ресторанного бізнесу
Кафедра туризму і географії

Дипломна робота

на тему:

**«СОЦІАЛЬНО-КУЛЬТУРНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ТУРИСТИЧНОЇ
АНІМАЦІЇ РЕГІОНУ»**

Виконала: студентка 5 курсу, групи Т – 51з
напряму підготовки 6.140103 «Туризм»

Боднар К.І.

Керівник: Кампов Н.С.

Рецензент: Лінтур І.В.

Мукачево – 2020 року

ЗМІСТ

ВСТУП.....	3
РОЗДІЛ 1 ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ТУРИСТИЧНОЇ АНІМАЦІЇ	
1.1. Туристична анімація: сутність, функції, напрями розвитку.....	6
2.2. Види і форми туристичної анімації.....	11
1.3. Анімаційні послуги як складові елементи інноваційних програм.....	17
РОЗДІЛ 2 СОЦІО-КУЛЬТУРНИЙ ПОТЕНЦІАЛ РОЗВИТКУ ТУРИСТИЧНОЇ АНІМАЦІЇ В ЗАКАРПАТСЬКІЙ ОБЛАСТІ	
2.1. Інфраструктура ринку розважальних послуг в регіоні.....	23
2.2. Анімація як складова екскурсії.....	36
2.3. Святково-видовищна анімація.....	40
РОЗДІЛ 3. ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ТУРИСТИЧНОЇ АНІМАЦІЇ В РЕГІОНІ	
3.1. Сучасний стан розвитку індустрії розваг в регіоні.....	52
3.2. Іноземний досвід розвитку соціально-культурної анімації.....	57
ВИСНОВКИ.....	6
1	
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ	
ДЖЕРЕЛ.....	64
ДОДАТКИ.....	7
1	

ВСТУП

Актуальність теми. Дозвіллева діяльність виконує важливі для суспільства та особистості соціокультурні функції, головними з яких є рекреаційна й культуротворча. Реалізація цих функцій не можлива без застосування сучасних методик і технологій організації культурно-дозвіллевих практик. Однією з найефективніших науковцям вбачається анімаційна практика організації дозвілля. Вона поєднує в собі активні форми і культурне наповнення діяльності людини у вільний час і виступає каталізатором культурно-рекреаційних процесів.

Все більш актуальним в наш час стає необхідність у повноцінному відпочинку, що пов'язано з безпрецедентним темпом життя, із зростаючими емоційними навантаженнями. Все це визначає підвищення ролі рекреаційної діяльності, тобто діяльності людини у вільний час, яка здійснюється з метою відновлення її фізичних і психологічних сил. При цьому вважається, що рекреаційний ефект досягнуто у випадку, коли людина починає відчувати стан психофізіологічного комфорту та готовність до нових навантажень. Таке завдання з успіхом вирішує туристична подорож у сполученні з якісно організованим анімаційним супроводом.

Світовий досвід діяльності організаторів туристичної діяльності показує, що вони все більше зусиль спрямовують на урізноманітнення, поживлення, підвищення атрактивності турів незалежно від видів туризму. Український туризм сьогодні не може конкурувати з передовими туристичними країнами світу в темпах удосконалення галузі. Однією з причин такого стану речей – відсутність чітко окреслених шляхів застосування нових технологій, в тому числі і анімаційних. Відтак постає проблема розробки і впровадження у практику вітчизняної туристичної діяльності анімаційних програм.

Анімація як соціокультурне явище і як вид діяльності є об'єктом уваги як практиків соціокультурної діяльності, так і вчених різних галузей науки: рекреологів, соціологів, педагогів, культурологів, психологів. Привабливість

цього явища пояснюється інноваційним змістом, об'єктивно закладеним в анімаційній діяльності, різноманітністю технологічних якостей і підходів, а також широкими можливостями використання та реалізації анімації в різних сферах соціокультурної діяльності, у тому числі – в туризмі.

Так, психолого-соціальний підхід ґрунтується на аналізі психологічної природи анімації. Методологічні засади цього напрямку досліджень викладені в роботах А. Маслоу, Е. Фромма та К.-Г. Юнга. Соціально-педагогічний підхід в дослідженні анімації є у роботах Л. Волик, Є. Мамбекова, І. Шульги. Соціально-культурний підхід у дослідженні анімації полягає у намаганні поєднати її з прикладною культурологією, простежується у працях М. Аріарського, соціально-культурний менеджмент наявний у роботах В. Чижикова. Питання надання анімаційних рекреаційно-туристських послуг у теоретико-методичному і практичному аспектах вивчаються як зарубіжними, так і вітчизняними науковцями. Свідченням цього є низка опублікованих праць, серед яких варто відзначити підручник І. Петрової [51], навчальні посібники С. Килимистого [27] та С.І. Байлика [8-9], чимала кількість наукових статей. Вітчизняні дослідники також висвітлюють різні аспекти анімації в рекреаційно-туристичній діяльності. С.М. Килимистий [27-29] вперше комплексно досліджує анімацію туризму як культурно-рекреаційну діяльність, С.І. Байлик і О. М. Кравець [9] розкривають організацію і технологію анімаційних готельних послуг. Щоправда, єдиних підходів до сутності туристичної анімації, розробки і шляхів впровадження анімаційних програм в умовах сучасного українського туристичного бізнесу, соціально-культурного забезпечення ще не визначили.

Метою дипломної роботи є висвітлення особливостей туристичної анімації в контексті комплексного туристичного обслуговування та її соціально-культурне забезпечення в регіоні, що і обумовило вибір теми дослідження, його актуальність та **завдання**:

– дослідити основні функції, види, форми та напрямки анімаційної діяльності;

- охарактеризувати різновиди анімаційних програм та можливості впровадження у практику вітчизняної туристичної діяльності;
- проаналізувати соціально-культурний потенціал сфери дозвілля та розваг у Закарпатській області;
- визначити проблеми та перспективи розвитку індустрії розваг в регіоні.

Предмет дослідження: туристична анімація.

Об'єкт дослідження: соціально-культурні ресурси розвитку туристичної анімації в Закарпатській області.

Методи дослідження. У процесі написання кваліфікаційної роботи було використано такі методи дослідження: аналіз наукової літератури, інформаційних ресурсів мережі Інтернет та документальних джерел, передового зарубіжного та вітчизняного досвіду, загальнонаукові методи аналізу та синтезу, дедукції та індукції, метод порівняння з метою виявлення відмінностей між існуючими категоріями; метод теоретичного узагальнення для обґрунтування наукових висновків щодо проблемних питань дослідження; метод комплексної оцінки наявних ресурсів для розвитку туристичної анімації в Закарпатській області.

Структура і зміст кваліфікаційної роботи. Дипломна робота складається із вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел (57 найменувань) та додатків.

ВИСНОВКИ

Туристична анімація – дуже важлива частина сукупної діяльності туристичного підприємства (в санаторії, готелі, ресторані туристичному комплексі), яка дозволяє виявити високий ступінь професіоналізму в плануванні, проектуванні і реалізації туристичного продукту.

Для створення анімаційно-рекреаційних програм використовуються різноманітні форми рекреаційної анімації. Науково обґрунтоване поєднання цих форм під час відпочинку оптимізує рекреаційні процеси в організмі рекреанта. У свою чергу, близькі за змістом, жанровими та функціональними ознаками форми створюють певний вид рекреаційної анімації. Туристична анімація теж має музично-пісенну, танцювальну, вербальну, ігрову, святкову й видовищну складові. Але її специфіка, що базується на переміщенні у просторі, обумовила появу різновидів анімаційної діяльності, притаманних лише тим видам туризму, які не передбачають довгострокового стаціонарного відпочинку: культурно-пізнавальним, анімаційним і професійно орієнтованим.

Головною метою анімації є удосконалення якості обслуговування людини у вільний час; залучення її до різноманітних дозвільних заходів в туристичних комплексах: готелях, санаторіях, пансіонатах, туристичних базах і таборах, туристичних клубах, а також організація ефективного відпочинку, сприяння оптимістичному настрою, відновлення духовних та фізичних сил людини. На сучасному етапі анімація є одним з інноваційних напрямів в галузі організації культурно-дозвільної діяльності, стимулює повноцінну рекреаційну, освітню, культурну та соціальну діяльність людини в процесі дозвілля. Анімація відрізняється свободою вибору, добровільністю, активністю, ініціативністю; обумовлена національно-етнічними та релігійними особливостями і традиціями; характеризується різноманіттям видів (анімація через пізнання та нові враження, рух, спілкування, заспокоєння, творчість, розваги) на базі різних інтересів дітей, молоді та дорослих; носить гуманістичний, культурологічний, розвивальний, оздоровчий та виховний характер.

Основними характеристиками об'єктів анімаційного інтересу є: привабливість для туристів; пізнавальна цінність (зв'язок об'єкту з історичними подіями, фольклором, творчістю відомих музикантів, співаків, танцюристів, естетичні достоїнства тощо); рекреаційна цінність (можливість використання об'єкту для організації відпочинку та оздоровлення туристів); популярність (популярність серед туристів); незвичайність (екзотичність); виразність (взаємодія об'єкту з навколишнім середовищем, будівлями, спорудами, природою); збереження об'єкту; місце розташування (відстань до об'єкту, зручність під'їзду до нього, наявність стоянки для автотранспорту, природне оточення навколо об'єкту). Однак для ефективного використання об'єктів анімаційного інтересу необхідно розвиток матеріально-технічної бази туристського підприємства і відповідної інфраструктури; доведення до потенційного туриста необхідної і достатньої інформації про анімаційної програмі, комфорт і відповідний сервіс.

Соціальний ефект розвитку індустрії дозвілля проявляється в тому, що вона впливає на формування нових особистих та суспільних потреб та їх подальше задоволення; сприяє отриманню моральної насолоди та пізнанню духовних цінностей; слугує відновленню людини як трудової одиниці, а це опосередковано впливає на підвищення ефективності праці, внесення робітниками креативних ідей в трудовий процес.

Передумови появи розважальних комплексів пов'язані зі зміною соціально-економічної ситуації в країні, динамічним розвитком індустрії дозвілля й розваг та підвищенням життєвого рівня значної частини її населення. Проте чинником подальшого розвитку розважальних комплексів є неперервне удосконалення дозвілльєвого обслуговування населення, супроводжуване зростаючими можливостями задоволення дозвілльєвих потреб людини. Орієнтація на споживача, формування й задоволення попиту у сфері вільного часу, стають провідними завданнями й визначають кінцевий результат діяльності розважальних закладів. Суттєвою ознакою розважальних комплексів є неабияка схильність до гіпермасштабності, яка передбачає поєднання в межах

одного закладу численних функціональних зон. Оптимальність функціонального синтезу визначає економічну, технічну, соціальну та культуротворчу ефективність розважального закладу.

Динамічному розвитку туристично-рекреаційної галузі Закарпаття сприяє організація фестивалів та фестів, які є альтернативними шляхами економічного розвитку окремих територій. Практично у всіх районах області щороку проводяться численні фестивальні заходи місцевого, регіонального і міжнародного значення, до обласного календаря подій і фестивалів включено понад 200 фестивалів. Незважаючи на велику кількість фестивалів міжнародний статус мають лише окремі з них. Тому для того, щоб привернути увагу туристів до Закарпаття, доцільно створити державну програму сприяння та розвитку фестивального руху та виокремити регіональні центри фестивального туризму. Такими регіональними центрами можуть бути міста, які обираються за принципом масштабності проведення та можливості репрезентації тієї чи іншої події. Такими центрами в регіоні можуть бути Ужгород, Мукачево, Берегово, Рахів.

МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

89600, м. Мукачево, вул. Ужгородська, 26

тел./факс +380-3131-21109

Веб-сайт університету: www.msu.edu.ua

E-mail: info@msu.edu.ua, pr@mail.msu.edu.ua

Веб-сайт Інституційного репозитарію Наукової бібліотеки МДУ: <http://dspace.msu.edu.ua:8080>

Веб-сайт Наукової бібліотеки МДУ: <http://msu.edu.ua/library/>